

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 16 päivänä heinäkuuta 2008,

valtioneudesta C 29/04 (ex N 328/03), jonka Italia aikoo myöntää Sadam ISZ yhtiön omistamalle Villasorin sokerinjalostamolle

(tiedoksiannettu numerolla K(2008) 3531)

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(2009/704/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

(5) Komissio on saanut huomautuksia asianomaisilta. Komissio on toimittanut huomautukset Italialle lausuntoa varten ja saanut sen lausunnon 18. toukokuuta 2005 päivätyllä kirjeellä.

(6) Italian viranomaiset ovat toimittaneet komission 29. maaliskuuta 2007 päivätyllä kirjeellä pyytämät tiedot 31. tammikuuta 2008 ja 14. huhtikuuta 2008 päivätyillä kirjeillä.

I MENETTELY

- (1) Italia on ilmoittanut komissiolle 22. heinäkuuta 2003 päivätyllä kirjeellä tuesta, jonka se aikoo myöntää Sadam ISZ yhtiön omistamalle Villasorin sokerinjalostamolle. Italia on toimittanut komissiolle lisätietoja 19. syyskuuta 2003 ja 30. maaliskuuta 2004 päivätyillä kirjeillä.
- (2) Komissio on ilmoittanut Italialle 8. syyskuuta 2004 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tämän tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.
- (3) Italia on toimittanut komissiolle 13. lokakuuta 2004 ja 7. huhtikuuta 2005 päivätyillä kirjeillä viranomaistensa huomautukset muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdystä päätöksestä.
- (4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽¹⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tästä tuesta.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

- (7) Tuensaajayritys on Sadam ISZ -yhtiön omistama Villasorin sokerinjalostamo, jossa jalostetaan sokerijuurikasta sokeriksi. Se on ainoa Sardinian (yksi Välimeren suurimmista saarista) alueella toimiva sokerinjalostamo.
- (8) Italian viranomaiset aikovat myöntää jalostamolle 3,5 miljoonan euron tuen, jolla korvataan osittain sille vuosina 2001 ja 2002 vallinneen kuivuuden vuoksi vähentyneistä sokerijuurikastoimituksista ja tästä johtuneesta sokerintuotannon laskusta aiheutuneet vahingot.
- (9) Italian toimivaltaisten viranomaisten sokerijuurikastuotannosta toimittamien tietojen mukaan alueellinen tuotanto ja sen seurauksena toimitukset sokeritehtaalle ovat vähentyneet. Viitekauteen 1998–2000 verrattuna tuotanto väheni 39 prosenttia vuonna 2001 ja 68 prosenttia vuonna 2002 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUVL C 51, 1.3.2005, s. 9.

⁽²⁾ Komissio hyväksyi Sardinian maataloustuottajille kuivuudesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi myönnettyt tuet (N 745/2000 ja N 331/02) maatalousalan valtioneudesta annettujen yhteisön suunta- viivojen (EYVL C 28, 1.2.2000, s. 2) 11.3 kohdan perusteella.

- (10) Toimivaltaiset viranomaiset arvioivat varainhoitovuosien 1998–2002 kirjanpilotietojen perusteella Villasorin sokerinjalostamolle aiheutuneiden vahinkojen määräksi 6 858 448 euroa⁽³⁾. Vahingot laskettiin määrittämällä kiinteiden kustannusten osuus sokeritonnia kohti tietyllä viitekaudella (vuosina 1998–2000) ja vertaamalla tätä lukua kiinteisiin kustannuksiin sokeritonnia kohti vuosina 2001 ja 2002. Viranomaiset luokittelivat kiinteiksi kustannuksiksi vakituisten työntekijöiden palkat, käsittelykulut (alihankkijoilta ostetut palvelut ja varastomaksut), yleiskulut, poistot ja rahoituskulut⁽⁴⁾. Viitekaudella kiinteiden kustannusten osuus tuotannosta oli 166,61 euroa tonnilta⁽⁵⁾. Vuosina 2001 ja 2002 osuudeksi saatiin samalla laskentamenetelmällä seuraavaa: kiinteiden kustannusten osuus tuotannosta oli 287,95 euroa tonnilta vuonna 2001⁽⁶⁾ ja 569,18 euroa tonnilta vuonna 2002⁽⁷⁾. Kiinteiden kustannusten kasvu viitekauteen verrattuna määritettiin vähentämällä viitekaudella aiheutuneiden kiinteiden kustannusten osuus vuosina 2001 ja 2002 aiheutuneiden kiinteiden kustannusten osuudesta. Tulokseksi saatiin 121,34 euroa tonnilta vuonna 2001 ja 402,58 euroa tonnilta vuonna 2002⁽⁸⁾. Yritykselle aiheutuneiden kokonaisvahinkojen määrittämiseksi sokerin kokonaistuotanto vuosina 2001 ja 2002 kerrottiin edellä määritellyllä suhdeluvulla. Vahinkojen määräksi saatiin 2 427 278 euroa vuonna 2001 ja 4 431 170 euroa vuonna 2002⁽⁹⁾, joista kertyi yhteensä 6 858 448 euroa.
- (11) Italian viranomaisten myöntämä 3,5 miljoonan euron tuki kattaa näin ollen 51 prosenttia aiheutuneista vahingoista. Italian viranomaiset selittivät, että talousarvioon liittyvät rajoitukset otettiin asianmukaisesti huomioon tuen määrän laskemisessa.
- (12) Tuki ei saa kasautua muiden tukien kanssa.
- (13) Italian viranomaiset esittivät komissiolle Sardinian maatalouden sääpalvelun (SAR)⁽¹⁰⁾ toimittamat meteorologi-
- set tiedot viimeksi kuluneilta 10 vuodelta sen osoittamiseksi, että saarella vallitsi poikkeuksellinen kuivuus vuosina 2001 ja 2002. Tiedoista käyvät ilmi esimerkiksi kuivuuden kesto, vesivarantojen määrä sekä Sardinian maatalouden sääolot vuosina 2001 ja 2002.
- (14) Lisäksi Italian viranomaiset ilmoittivat, että sokerijuurikkaan viljelyä on tuettu jo useaan otteeseen. Ajanjaksolla 1990–2002 tukea myönnettiin vuosina 1995, 2000, 2001 ja 2002.
- (15) Maatalousalan valtiontuesta vuosiksi 2000–2006 annettujen yhteisön suuntaviivojen (jäljempänä maatalouden suuntaviivat)⁽¹¹⁾ 11.3.1 kohdan perusteella Italian viranomaiset arvioivat tuen yhteismarkkinoille soveltuvaksi, koska sen tarkoituksena oli korvata vahingot, joita sokerinjalostamolle aiheutui luonnonmullistukseen rinnastettavista sääoloista seuranneesta sokerijuurikkatuotannon vähenemisestä.
- (16) Italian viranomaiset katsoivat, että tämä tulkinta vastaa komission alalla noudattamaa käytäntöä⁽¹²⁾ silloin, jos maatalouden perustuotanto ja elintarvikejalostus ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa, ja etenkin siinä tapauksessa, että kyseisellä maatalouden raaka-aineita jalostavalla yrityksellä ei ole käytettävissään mitään muita hankintalähdeitä.
- (17) Tässä yhteydessä Italian viranomaiset selittivät, että sokerialalla, joka perustuu sokerijuurikkaan tuotantoon, maatalous- ja teollisuustoiminta liittyvät kiinteästi toisiinsa ja ovat toisistaan riippuvaisia. Sokerijuurikkaasta jalostavan laitoksen toiminta on riippuvainen otollisen tuotantoalueen olemassaolosta, ja Villasorin jalostamo keskittyy pelkästään saarella sijaitsevalla tuotantoalueella tuotettujen sokerijuurikkaiden jalostamiseen sokeriksi. Italian viranomaiset väittävät, että Välimeren alueella viljellyt sokerijuurikkaat on fyysisten ominaisuuksiensa vuoksi korjattava lyhyessä ajassa silloin, kun niiden sokeripitoisuus on korkeimmillaan, ja kuljetettava nopeasti (36 tunnin kuluessa sadonkorjuusta) jalostamoon, sillä muuten niiden sokeripitoisuus laskee tai sieni pilaa ne käyttökelvottomiksi. Tästä syystä tuotantoalueiden on tavallisesti sijaittava enintään 80–100 kilometrin päässä jalostamoista, ja sato- ja jalostuskaudet ovat erittäin lyhyitä. Villasorin sokeritehtaan lähin vaihtoehtoinen hankintalähde olisi

⁽³⁾ Toimivaltaiset viranomaiset toimittivat kirjanpidon sekä vahinkojen määrästä laatimansa arviolaskelmat komissiolle 27. marraskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä.

⁽⁴⁾ Toimivaltaiset viranomaiset tekivät vuosien 2000–2002 poistoihin 27,2 prosentin vähennyksen, joka vastaa Sadam Spalle valtioneutena Villasorin jalostamon rakenneuudistusta varten myönnetyn avustuksen määrää. Valtiontuki N 157/99, päätös (2000) D/103781, 19. toukokuuta 2000 (EYVL C 175, 24.6.2000, s. 20).

⁽⁵⁾ Kiinteiden kustannusten kokonaismäärä koko viitekaudelta on 15 762 413,37 euroa ja sokerin kokonaistuotanto 94 609 tonnia (15 762 413,37/94 609 = 166,61 euroa tonnilta).

⁽⁶⁾ Kiinteät kustannukset olivat 5 760 061,14 euroa ja sokerintuotanto 20 004 tonnia (5 760 061,14/20 004 = 287,95 euroa tonnilta) vuonna 2001.

⁽⁷⁾ Kiinteät kustannukset olivat 6 265 000,70 euroa ja sokerintuotanto 11 007 tonnia (6 265 000,70/11 007 = 569,18 euroa tonnilta) vuonna 2002.

⁽⁸⁾ Vuonna 2001 (287,95 – 166,61) = 121,34 euroa tonnilta ja vuonna 2002 (569,18 – 166,61) = 402,58 euroa tonnilta.

⁽⁹⁾ Vuonna 2001 (121,34 × 20 004 t) = 2 427 278 euroa ja vuonna 2002 (402,58 × 11 007 t) = 4 431 170 euroa.

⁽¹⁰⁾ SAR on Sardinian maatalouden julkinen säätietopalvelu.

⁽¹¹⁾ EYVL C 28, 1.2.2000, s. 1.

⁽¹²⁾ Tässä yhteydessä ne viittasivat valtioneutiasiassa N 185/2000 5. joulukuuta 2000 tehtyyn komission päätökseen (EYVL C 19, 20.1.2001, s. 6). Kyseisessä tapauksessa komissio katsoi, että korvausten maksaminen kampasimpukoiden puhdistamoille limaisten leväkukintojen vuonna 1997 aiheuttaman saastumisen vuoksi oli perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista.

Italian mantereella, jonne on matkaa yli 250 kilometriä (josta 180 km meritse).

- (18) Italian viranomaiset muistuttavat, että yhteisön tasolla sokerintuotantoa säännellään sokerialan yhteisellä markkinajärjestelyllä (sokerialan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus) ⁽¹³⁾, jonka mukaan jalostamojen on tehtävä tuotantoalueensa sokerijuurikastuottajien kanssa toimitussopimukset valtion jakamista sokerin A- ja B-tuotantokiintiöistä hyötyäkseen yhteisen markkinajärjestelyn mukaisista takuuhinnoista ja tulotakuista. A- ja B-kiintiöt ylittävää sokerintuotantoa ei saa tukea sisäisillä toimenpiteillä eikä pitää vapaasti kaupan yhteismarkkinoilla. Sen vuoksi viljelyalat määritetään kyseisen jalostamon ja sille raaka-ainetta toimittavien maataloustuottajien tekemissä toimitussopimuksissa tavallisesti sen suuruisiksi, ettei tuotanto ylitä valtion myöntämiä A- ja B-kiintiöitä. Jalostamojen olisi näissä olosuhteissa vaikea tehdä hankintoja miltään muulta kuin omalta tuotantoalueeltaan, koska toimitussopimusten ulkopuolella raaka-ainetta on saatavilla vain rajoitetusti ja sen hankinnasta pitäisi sopia erikseen muiden sokerinjalostamojen kanssa, ja lisäksi näiden vaihtoehtoisten sokerijuurikkaan tuotantoalueiden olisi Välimeren alueella sijaittava riittävän lähellä jalostamoja, jotta toimitukset säilyisivät perille asti käyttökelpoisina.
- (19) Italian viranomaiset halusivat selvittää myös sen, olisiko Villasorin tehtaalla ollut mahdollisuus tuoda jalostettavakseen raaka-ainetta jostakin muualta, mutta Manner-Italiassa sijaitsevat tuotantoalueet ovat niin kaukana, ettei sokerijuurikkaiden kuljetus olisi taloudellisesti kannattavaa, ja lisäksi raaka-aine olisi perille saavuttuaan jo pilaantunutta.
- (20) Italian viranomaiset toimittivat komissiolle simuloinnin kuljetuksen kestosta ja kustannuksista siinä tapauksessa, että juurikkaat tuotaisiin Manner-Italiassa sijaitsevalta vaihtoehtoiselta tuotantoalueelta. Sen mukaan sokerijuurikkaiden kuljetus Sardiniaan kestäisi noin kaksi ja puoli päivää kuormauksesta lukien. Koska juurikkaat on ehdottomasti jalostettava 36 tunnin (1,5 vuorokauden) kuluessa niiden korjuusta, ne olisivat perille saavuttuaan ehjät pilaantua käyttökeltomiksi. Toimivaltaisten viranomaisten laskelmien mukaan tämän operaation kustannukset olisivat kummaltakin ajanjaksolta noin 10 188 000 euroa.
- (21) Siltä osin kuin on kyse erityisesti kuivuudesta ja Sardiniaassa noudatetusta vesihuoltopolitiikasta (joka liittyy edelliseen), Italian viranomaiset selittivät, että maahan julistettiin vuonna 1995 vesipula ja että sitä hoitamaan nimettiin erikoiskomissaari (Commissario Governativo per l'Emergenza Idrica), jolla oli erityiset toimivaltuudet vesi-

varojen hallintaa sekä kiireellisten infrastruktuuritöiden toteuttamista koskevissa kysymyksissä.

- (22) Lisäksi Italian viranomaiset kertoivat, että Sardinian aluekehityssuunnitelmaan vuosiksi 2000–2006 on sisällytetty sokerijuurikkaan viljelyä koskevia erityistoimenpiteitä. Niistä voidaan mainita peltojen vesihuoltojärjestely, kasteluvälineiden ja laitteistojen hankkiminen maataloilille, maatalouskoneiden nykyaikaistaminen sekä kasvien lannoittamisessa ja kasvinsuojelussa tarvittavien koneiden käyttöönotto.

III KUVAAUS MENETTELYN ALOITTAMISEEN JOHTA-NEISTA SYISTÄ

- (23) Komissio päätti aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn, koska se epäili, ettei toimenpide ole perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen. Kyseisen määräyksen perusteella yhteismarkkinoille soveltuvia ovat tuet, joita myönnetään luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi. Siltä osin kuin on kyse poikkeuksista siihen perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa vahvistettuun yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan valtiontuet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia, komissio on katsonut, että 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua "luonnonmullistusten" käsitettä on tulkittava suppeasti. Komissio on toistaiseksi hyväksynyt mahdollisiksi luonnonmullistuksiksi maanjäristykset, lumivyöryt, maanvyöryt ja tulvat.
- (24) Komissio on johdonmukaisesti katsonut, että epäsuotuisia sääoloja, kuten hallaa, rakeita, jätää, sadetta tai kuivuutta, ei voida sinänsä pitää 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuina luonnonmullistuksina. Koska tällaiset tapahtumat voivat kuitenkin vahingoittaa maataloustuotantoa tai maatalouden tuotantovälineitä, komissio on hyväksynyt, että ne voidaan rinnastaa luonnonmullistuksiin, jos vahinkojen taso ylittää tietyn vähimmäismäärän (joka on epäsuotuisilla alueilla 20 prosenttia ja muilla alueilla 30 prosenttia alueiden tavanomaisesta tuotannosta). Maatalouden suuntaviivojen ⁽¹⁴⁾ 11.3 kohdan mukaan tukia epäsuotuisien sääolojen vuoksi aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi voidaan maksaa ainoastaan viljelijälle tai vaihtoehtoisesti tuottajaorganisaatiolle, jonka jäsen viljelijä on. Komissio katsoo, että 11.3 kohdassa tarkoitettuja tukia voidaan pitää perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvina edellyttäen, että tiettyjä edellytyksiä noudatetaan.
- (25) Komissio on johdonmukaisesti katsonut, ettei maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohtaa sovelleta maatalouden raaka-aineita jalostaviin yrityksiin, koska komission mielestä kyseiset yritykset voivat tehdä hankintoja joustavasti. Niille voi tietenkin aiheutua tästä ylimääräisiä raaka-ainekustannuksia ja/tai kannattavuuden laskua, mutta se ei vielä riitä perusteeksi maataloustuotantoa koskevien sääntöjen suoralle soveltamiselle.

⁽¹³⁾ Tuen ilmoittamisen ajankohtana markkinoita säänneltiin sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 19 päivänä kesäkuuta 2001 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1260/2001 (EYVL L 178, 30.6.2001, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Ks. alaviite 11.

- (26) Koska Italian viranomaiset eivät ole ehdottaneet tukien arvioimiselle tai hyväksymiselle mitään muuta oikeusperustaa, tässä vaiheessa ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että suunniteltu tuki on toimintatukea, toisin sanoen tukea, jolla pyritään vapauttamaan yritys kustannuksista, jotka sen olisi normaalisti maksettava itse sen tavanomaisen hallinnon tai toiminnan mukaisesti.
- (27) Italian viranomaisten toimittamien ja komission käytössä olevien tietojen perusteella näyttää siltä, että Sadam ISZ ja yhtiöt, joille se suoraan tai epäsuorasti kuuluu, kuten SAM⁽¹⁵⁾ ja FINBIETICOLA Spa⁽¹⁶⁾, olisivat pystyneet kattamaan kyseisen yrityksen kannattavuuden laskun.
- (28) Toissijaisesti komissio katsoo, että vaikka maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohdassa määrättyjen korvausperiaatteiden soveltaminen Sadam ISZ yhtiöön olisikin voitu katsoa hyväksyttäväksi (mistä ei ole kyse menettelyn tässä vaiheessa), viitekausi, jota Italian viranomaiset käyttivät tuen laskemiseksi, olisi ollut virheellinen.

IV ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (29) Menettelyn aloittamisen yhteydessä komissiolle lähettivät huomautuksia Sadam ISZ⁽¹⁷⁾, Sardinian alueen presidentti⁽¹⁸⁾ ja Brumar Srl⁽¹⁹⁾.

Sadam ISZ -yhtiö

- (30) Huomautuksissaan Sadam ISZ yhtiö kertaa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan kirjeen 12–36 kohdassa esitetyt perusteet, jotka saivat Italian viranomaiset harkitsemaan tuen myöntämistä: alueella vallitsi poikkeuksellinen kuivuus; raaka-ainetta ei voitu hankkia muilta tuotantoalueilta sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn erityisen rakenteen vuoksi; sitä ei myöskään voitu kuljettaa muualta, koska jalostamo sijaitsee saarella; ja sokerinjalostusalalla on olennainen merkitys saaren taloudelle. Sadam ISZ toimitti tietoja myös yrityksen omistussuhteiden kehityksestä. Yritys on nykyisin kokonaan Eridania Sadam konsernin omistuksessa. Sviluppo Italia SpA:n luovuttua osakkuudestaan joulukuussa 2003 myös Finbieticola myi osuutensa Eridania Sadamille lokakuussa 2004. Sadam ISZ toimitti jäljennöksen eri yksityisten organisaatioiden ja julkisten viranomaisten väli-

stä sopimuksesta, jonka tavoitteena oli taata sokerijuurikkaiden tuotannon jatkuvuus Sardiiniassa. Tässä yhteydessä Sardinian alue sitoutui toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet investointien kannustamiseksi sokerijuurikkasalalla ja erityisesti vesivarojen hallinnassa sekä hakemaan komissiolta viipymättä luvan sille ilmoitetun 3,5 miljoonan euron tuen myöntämiseen kuivuuden vuoksi aiheutuneiden menetysten korvaamiseksi.

- (31) Sadam ISZ katsoo, ettei sen tuotanto vaikuta mitenkään yhteisön markkinoiden kehitykseen, koska sen markkinaosuus siellä on vain 0,2 prosenttia ja koska sen tuotannosta 98 prosenttia menee Sardinian markkinoiden tarpeisiin, joista se täyttää lähes 50 prosenttia. Eridania Sadamin osuus on puolestaan 35 prosenttia Italian ja 1,7 prosenttia yhteisön sokerintuotannosta, ja sen markkinaosuus on 23 prosenttia Italian ja 2,15 prosenttia yhteisön markkinoista.

Sardinian alueen presidentti

- (32) Sardinian alueen presidentti selittää, että saarella vuosina 2001 ja 2002 vallinnut tilanne oli luonteeltaan erittäin poikkeuksellinen, eikä sitä voida missään tapauksessa ”pitää ennakkotapauksena, jota voidaan tulevaisuudessa soveltaa muihin tilanteisiin”. Alueen presidentti korostaa, että Sardinian ainoan sokerinjalostamon lakkauttaminen olisi vaikuttanut kielteisesti saaren talouteen, kun otetaan huomioon sokerijuurikkasalan keskeinen merkitys Sardiinalle, sokerijuurikkasala viljelevien tilojen lukumäärä (1 300 tilaa, joilla työskentelee noin 5 000 työntekijää) ja jalostamon työntekijämäärä (83 vakituista ja lähes 200 kausityöntekijää) sekä jalostustoiminnan tuottamat työpaikat (juurikkaiden viljelystä ja korjuusta vastaavat toimijat, kuljetusliikkeet, huoltoyritykset) ja maataloustuotannon järkevä hoito yleensä, sillä sokerijuurikas on tärkeä vuoroviljelykasvi. Alueen presidentti muistuttaa, että aluehallitus on tiedostanut sokerijuurikkasalan merkityksen ja sitoutunut edistämään alan toiminnan jatkumista.

Brumar Srl -yhtiö

- (33) Brumar Srl yhtiö väittää, ettei Sadamin jalostamolle ole voinut aiheutua vahinkoa, koska sillä olisi ollut mahdollisuus ostaa sokeria Ranskasta, Saksasta, Sloveniasta ja Kroatiasta, ja että kaikki Italian jalostamot korottivat valkosokerin hintaa 50 eurolla tonnilta 1. lokakuuta 2003 lähtien, mikä on tuottanut 80 miljoonaa euroa nettovoittoa Italian alueella sijaitseville viidelle tehtaalle. Brumar Srl:n mukaan voitoista hyötyi pääasiassa Sadam, koska se vastaa suurimmasta osasta Italian tuotantoa. Päätelmisään Brumar Srl katsoo, että kuivuudesta seuranneista sadonmenetyksistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi olisi myönnettävä tukea sokerijuurikkaiden tuottajien lisäksi myös niille työntekijöille, joille sokeritehtaat eivät voineet tarjota työtä.

⁽¹⁵⁾ SAM srl on yksi Sadam SpA:n määräysvallassa olevista yrityksistä. Sadamin osuus on 35 prosenttia sokerintuotannosta Italiassa.

⁽¹⁶⁾ FINBIETICOLA Spa on rahoitusyhtiö, joka osallistuu italialaisten sokeriyritysten pääoman rahoitukseen.

⁽¹⁷⁾ 31.3.2005 päivätty kirje.

⁽¹⁸⁾ 10.12.2004 päivätty kirje.

⁽¹⁹⁾ 7.3.2005 päivätty faksi.

V ITALIAN HUOMAUTUKSET

- (34) Kun menettely aloitettiin, Italian viranomaiset lähettivät huomautuksensa 13. lokakuuta 2004 ja 7. huhtikuuta 2005 päivätyillä kirjeillä ja esittivät 17. toukokuuta 2005 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa vastaukseksi Brumar Srl yhtiön kirjeeseen.
- (35) Italian viranomaiset kiistävät kaikki Brumar Srl yhtiön väitteet eivätkä pidä niitä tässä tapauksessa merkityksellisinä, koska Villasorin jalostamo ei ole kertaakaan tuonut sokeria Brumar Srl yhtiön mainitsemista maista ja koska valkosokerin hinnankorotus koski koko Italian tuotantoa ja tapahtui markkinointivuonna 2003, toisin sanoen vasta niiden vuosien jälkeen, joilta tukea pitäisi myöntää. Lopuksi Italian viranomaiset kiistävät laskelmat, jotka koskevat yleensä italialaisten sokeritehtaiden ja erityisesti Eridania Sadam konsernin vuonna 2003 tekemiä voittoja: Eridania Sadam konserni, johon Sadam ISZ kuuluu, tuotti vuonna 2003 noin 34 prosenttia Italian sokerista.
- (36) Italian viranomaiset myöntävät 13. lokakuuta 2004 päivätyssä kirjeessään, että komissio esitti tyhjentävästi kaikki asian tosiseikat ja kaikki muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista edeltävässä vaiheessa toimitetut tiedot, kuten oikeusperustan, ehdotetun toimenpiteen korvausluonteisuuden, tuen laskentamenetelmän, keskeiset perusteet toimenpiteen sallimiselle, maatalous- ja teollisuustuotannon keskinäisen riippuvuuden sokerijuurikasalalla, esteet raaka-aineen hankkimiselle muilta tuotantoalueilta Sardiniasa tapahtuvaa jalostustoimintaa varten sekä alan keskeisen merkityksen saaren taloudelle.
- (37) Italian viranomaiset katsovat, ettei tukitoimenpide vaikuta yhteisön sisäiseen kauppaan, koska sillä on ainoastaan alueellinen vaikutus: Villasorin jalostamon tuotannosta 98 prosenttia menee paikallisille markkinoille, joten se ei kilpaile muiden yhteisön yritysten kanssa Manner-Italian markkinoilla sen paremmin kuin yhteisön tai kansainvälisilläkään markkinoilla. Italian viranomaiset katsovat, että komission olisi laatimansa asiakirjan ”Luonnos tiedoksiannoksi. Uudet suuntaviivat yhteisön sisäistä kauppaa rajoittavien valtioneukien arviointia varten” mukaisesti painotettava entistä enemmän kyseisen toimenpiteen taloudellisia vaikutuksia, kun otetaan huomioon etenkin sen vähäinen vaikutus kauppaan. Italian viranomaisten mukaan komission väite⁽²⁰⁾, jonka mukaan ”Italian asema sokerintuotannossa on merkittävä”, olisi suhteutettava ainakin siihen seikkaan, että Italia oli tarkastelujaksolla ainoastaan Euroopan neljänneksi suurin sokerintuottaja ja että Eridania Sadam konsernin markkinaosuus oli hieman yli 1,5 prosenttia ja Sadam ISZ:n tuotanto vastaavasti 0,06 prosenttia EU:n markkinoista (markkinointivuoden 2002 tiedot).
- (38) Toimenpiteen oikeusperustan osalta Italian viranomaiset mainitsevat joitakin aikaisempia komission päätöksiä, joilla on hyväksytty maatalous- ja elintarvikealan tukia perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohdassa (ja erityisesti valtioneukiasioissa N 83/2000, N 185/2000, N 657/02 ja N 729/02) täsmennettyjen soveltamiskriteerien perusteella, ja väittävät, että tässä tapauksessa kaikki edellytykset kyseisten kriteerien soveltamiselle täyttyvät.
- (39) Italian viranomaiset kiinnittävät komission huomiota myös maatalouden suuntaviivojen 3.4 kohtaan, jonka perusteella se, että tukitoimenpide ei kaikilta osin vastaa jotakin maatalouden suuntaviivoissa määriteltyä edellytystä, ei silti vapauta komissiota velvollisuudesta arvioida kaikki toimenpiteet tapauskohtaisesti ottaen huomioon perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklassa määrätyt periaatteet sekä yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämistä koskevan politiikan. Tällä perusteella Italian viranomaiset toteavat, että jos komissio katsoo, ettei ehdotettuun toimenpiteeseen sovelleta 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaa, se olisi hyväksyttävä 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella.
- (40) Italian viranomaisten mukaan ehdotetulla toimenpiteellä voitaisiin osittain korvata menetykset, joita jalostamolle aiheutui sokerintuotannon lakkauttamisesta vuosina 2001 ja 2002 vallinneen ankaran kuivuuden aiheuttaman raaka-ainepulan takia. Sokerijuurikassadon ollessa normaali Sardinian jalostamo pystyy säilyttämään taloudellisen tasapainonsa. Tarjotulla tuella – jota Italian viranomaiset jälleen kerran luonnehtivat kertaluontoiseksi ja poikkeukselliseksi – voitaisiin viedä kokonaisuudessaan päätökseen vuonna 1999 aloitettu merkittäviä teollisia⁽²¹⁾ ja maatalousinvestointeja sisältävä rakenneuudistushanke (ks. komission hyväksymä toimenpide 4.9 N, Sardinian alueellinen toimintaohjelma) niin, että siitä olisi etua koko alueen talouskehitykselle.

⁽²⁰⁾ Ks. menettelyn aloittamista koskevan kirjeen 38 kohta.

⁽²¹⁾ Ks. alaviite 4.

- (41) Italian viranomaiset väittävät, ettei viittauksella Sadam Eridania konsernin sisäisiin omistussuhteisiin ole merkitystä tuen arvioinnin kannalta. Varainhoitovuoden 2003 merkittävien velkojen vuoksi Sadam Eridania konserni ja FINBIETICOLA Spa päättivät joulukuussa 2003 vahvistaa Sadam ISZ:n pääomarakennetta 5 039 393 eurolla täyttääkseen sitoumuksensa määräysvallassaan olevaa yritystä kohtaan ja auttaakseen sitä selviytymään vuonna 2003 (normaali varainhoito-/tuotantovuosi) ilmenneistä yritystoiminnan tavanomaisista riskeistä. Pääomarakenteen vahvistamisen jälkeen julkinen osakas Sviluppo Italia luopui osuuksistaan, sillä se ei itse osallistunut pääomarakenteen vahvistamiseen. Italian viranomaiset katsovat, ettei määrävällä yhtiöllä ole velvollisuutta korvata konsernin sisäisillä pääomansiirroilla poikkeuksellisten ja ennakoimattomien tapahtumien aiheuttamia tappioita, jos konsernin liiketoiminta on huolellisesti suunniteltu. Italian viranomaiset väittävät, että enemmistöosakkaiden vastuu on rajoitettava ainoastaan tavanomaisen yritystoiminnan asettamiin vaatimuksiin.
- (42) Korvauksen laskemisessa käytetyn viitekauden osalta Italian viranomaiset katsovat noudattaneensa maatalouden suuntaviivojen 11.3.2 kohdassa vahvistettuja periaatteita. Lisäksi yritykselle aiheutuneen todellisen vahingon arvon (6 858 448 euroa) ja ehdotetun tukimäärän (3,5 miljoonaa euroa) erotus osoittaa, ettei korvaus suinkaan ole liian suuri. Italian viranomaiset huomauttavat, että komissio on ennenkin hyväksynyt vahinkojen määrittämiseen maatalouden suuntaviivoista poikkeavia laskentamenetelmiä, kunhan ne eivät johda vahinkojen liialliseen korvaamiseen ⁽²²⁾.
- (43) Komission pyynnöstä Italian viranomaiset toimittivat vielä tarkempia tietoja vuonna 2008 lähettämillään viimeisillä kirjeillä. Ne mainitsivat erityisesti sokerintuotantoon liittyviä lukuja, jotka esitetään seuraavassa taulukossa (tonneina):

Markkinointivuosi	Villasorin tuotanto	Sadam-yhtiön tuotanto	Sadam-yhtiön A- ja B-kiintiöt	Ali-/ylijäämä
1999/2000	34 310,13	334 851,41	308 119,70	26 731,71
2000/2001	26 608,50	290 403,52	298 910,30	- 8 506,78
2001/2002	20 004,60	242 879,84	305 996,50	- 63 116,66
2002/2003	11 007,06	283 729,55	290 072,50	- 6 342,95
2003/2004	9 143,18	284 895,25	533 961,70	- 249 066,45
2004/2005	9 520,30	341 327,21	540 996,50	- 199 669,29
2005/2006	8 193,55	623 281,50	484 356,20	138 925,30

- (44) Italian viranomaiset huomauttivat vielä, että Villasorin sokeritehtaan toiminta lakkasi lopullisesti, kun alan tuotantosuuntaa muutettiin sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn uudistuksen seurauksena. Tässä yhteydessä Eridania Sadam ehdotti 30. huhtikuuta 2007 maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriölle "Villasorin sokeritehtaan tuotantosuunnan muutosta koskevaa hanketta".
- (45) Italian viranomaisten mukaan ilmoitettu tuki voidaan sisällyttää osaksi koko alan ja kyseisen yrityksen rakenneuudistusprosessia, joka turvaa yrityksen toiminnan jatkumisen Sardinian energiamatalouden työllisyyden ja markkinoiden varmistamiseksi.

VI ARVIINTI TUESTA

Markkinajärjestelyt

- (46) Ehdotetulla toimenpiteellä myönnetään tukea sokerinjalostamolle. Sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 28 päivänä helmikuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 ⁽²³⁾ 36 artiklan ja sitä edeltävän asetuksen (EY) N:o 1260/2001 45 artiklan mukaan näiden asetusten soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin sovelletaan EY:n perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklaa. Sen vuoksi tukitoimenpiteen kohteena olevaan alaan on sovellettava valtiontukea koskevia yhteisön säännöksiä.

⁽²²⁾ Ks. valtioneuvoston päätös C(2003) 130, 13. helmikuuta 2003 (EUVL C 68, 21.3.2003, s. 17).

⁽²³⁾ EUVL L 58, 28.2.2006, s. 1.

Valtiontuen kieltäminen EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti

- (47) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (48) Menettelyn kohteena oleva toimenpide vastaa perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuen määritelmää, koska siitä koituu taloudellista etua (tukena, jota ei makseta takaisin) tietyille yritykselle (Villasorin Sadam ISZ), koska rahoitus myönnetään valtion (kyseisen hallintoalueen) varoista ja koska kyseinen tuki on omiaan vaikuttamaan kauppaan. Lisäksi Sadamin menettelyn aloittamisen yhteydessä toimittamista tiedoista ilmenee, että se toimii paitsi Italian markkinoilla myös yhteisön sisämarkkinoilla (ks. edellä johdanto-osan 31 kappale). Vaikka sokerintuotanto Villasorin jalostamossa on suunnattu lähes kokonaan Sardinian markkinoille, ehdotettu tuki on joka tapauksessa omiaan asettamaan muiden jäsenvaltioiden kilpailijat heikompaan asemaan kyseisillä markkinoilla.
- (49) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yrityksen kilpailuaseman paraneminen valtiontuen avulla aiheuttaa yleensä kilpailun vääristymistä niihin kilpailijayrityksiin nähden, jotka eivät saa vastaavaa tukea⁽²⁴⁾. Sen paremmin tuen suhteellisen vähäinen määrä kuin edunsaajayrityksen suhteellisen pieni kokoaan eivät kuitenkaan sellaisinaan riitä sulkemaan pois mahdollisuutta, etteikö tuki saattaisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan⁽²⁵⁾.
- (50) Toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos se vaikeuttaa tuontia muista jäsenvaltioista tai helpottaa vientiä muihin jäsenvaltioihin. Ratkaisevaa on se, kehittykö yhteisön sisäinen kauppa – tai uhkaako se kehittyä – kyseisen toimenpiteen seurauksena tavanomaisesti poikkeavalla tavalla.
- (51) Tukiohjelman kohteena olevalla tuotteella käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa⁽²⁶⁾, minkä vuoksi sen markkinoilla vallitsee kilpailu.
- (52) Kuten edellä johdanto-osan 46 kappaleessa selitettiin, alalla voimassa oleva yhteinen markkinajärjestely on lisäksi osoitus yhteisön sisäisen kaupan merkittävydestä sokerialalla ja myös halusta taata vääristymättömät kilpailuedellytykset yhteismarkkinoilla.

⁽²⁴⁾ Asia C-730/79, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 11 ja 12 kohta.

⁽²⁵⁾ Asia C-142/87, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, 43 kohta, ja yhdistetyt asiat C-278/92 ja C-280/92, tuomio 14.9.1994, Kok. 1994, s. I-4103, 40–42 kohta.

⁽²⁶⁾ Sokerialalla käydään merkittävää yhteisön sisäistä kauppaa. Italia toi muista jäsenvaltioista (EU-15) 366 539 tonnia ja vei 37 564 tonnia sokeria vuonna 2002.

- (53) Komission tiedonantoluonnosta ”Uudet suuntaviivat yhteisön sisäistä kauppaa rajoittavien valtiontukien arviointia varten”, johon Italian viranomaiset viittasivat (ks. johdanto-osan 37 kappale), ei ole hyväksytty, joten se ei voi vaikuttaa edellä esitettyihin perusteluihin.
- (54) Edellytykset, jotka koskevat kauppaan kohdistuvaa vaikutusta ja kilpailun vääristymistä, täytyvät siis täysimääräisinä.
- (55) Sen vuoksi tarkasteltava toimenpide on katsottava EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontueksi.
- (56) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätty kiello ei ole ehdoton. Jotta ehdotettua toimenpidettä voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, siihen on voitava soveltaa jotakin perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrättyistä poikkeuksista.

EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määrätty poikkeukset

- (57) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaa, johon Italian viranomaiset vetoavat ja jonka mukaan tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi soveltuu yhteismarkkinoille, ei tässä tapauksessa voida soveltaa.
- (58) Perustamissopimuksessa ei määritellä ”poikkeuksellisen tapahtuman” ja ”luonnonmullistuksen” käsitteitä, minkä vuoksi on tarpeen tarkistaa, voidaanko Sardiniaa koetellut kuivuus rinnastaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun luonnonmullistukseen. Komissio on nimittäin valtiontukia arvioidessaan johdonmukaisesti katsonut, että perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa mainittuja ”luonnonmullistuksen” ja ”poikkeuksellisen tapahtuman” käsitteitä olisi tulkittava suppeasti.
- (59) Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti vahvistanut, että tällainen suppea tulkinta on tarpeen⁽²⁷⁾.
- (60) Komissio on toistaiseksi hyväksynyt luonnonmullistuksiksi maanjäristykset, lumivyöryt, maanvyöryt ja tulvat. Poikkeuksellisiksi tapahtumiksi se on tähän mennessä hyväksynyt sodat, maan sisäiset levottomuudet tai lakot sekä tietyin varauksin ja tapahtuman laajuudesta riippuen suuret ydin- tai teollisuusonnettomuudet sekä tulipalot, jotka aiheuttavat laajoja menetyksiä.
- (61) Koska tämänkaltaisia tapahtumia on vaikea ennustaa, komissio arvioi tukia koskevat ehdotukset 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tapauskohtaisesti ja ottaa tässä yhteydessä huomioon aikaisemmin noudattamansa käytännön. Tapauskohtainen analysointi on tarpeen erityisesti silloin, kun tukea myönnetään sokerintuotannon kaltaisella herkällä alalla, jolla mikä tahansa markkinatoimenpide voi vaikuttaa yhteisen markkinajärjestelyn mukaisiin toimenpiteisiin.

⁽²⁷⁾ Asia C-73/03, Espanja v. komissio, tuomio 11.11.2004, 37 kohta, ja yhdistetyt asiat C-346/03 ja C-529/03, Giuseppe Atzeni ym., tuomio 23.2.2006, 79 kohta.

- (62) Komissio on johdonmukaisesti katsonut, että epäsuotuisia sääoloja, kuten hallaa, rakeita, jäätä, sadetta tai kuivuutta, ei voida sinänsä pitää 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuina luonnonmullistuksina (ks. vuosiksi 2000–2006 annettujen maatalouden suuntaviivojen 11.3.1 kohta).
- (63) Ankarakaana kuivuutta ei ole tähän mennessä hyväksytty perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseksi luonnonmullistukseksi.
- (64) Yleensäkin poikkeukselliselta tapahtumalta edellytetään, että sen luonne ja asianomaisiin toimijoihin vaikuttavat seuraukset poikkeavat selkeästi tavanomaisista olosuhteista ja sijoittuvat markkinoiden tavanomaisten toimintaedellytysten ulkopuolelle.
- (65) Italian esittämien tietojen perusteella ei kuitenkaan voida katsoa kuivuuden olleen poikkeuksellista, vaan pikemminkin pysyvää: syksystä 1999 alkaen näyttää (marraskuuta 2001 lukuun ottamatta) vallinneen pitkä kuivuuskausi. Markkinointivuonna 2001/2002 sademäärät olivat tosin keskimääräistä alhaisempia, mutta eivät mitenkään poikkeuksellisia. Ajanjaksolla 1990–2000 kuivuus oli tavallista pahempi kolmena vuonna (markkinointivuosina 1994/1995, 1998/1999 ja 1999/2000). Sademäärät näyttävät vähentyneen yleisesti aina 1970-luvulta lähtien⁽²⁸⁾.
- (66) Toinen seikka, jonka perusteella kuivuus näyttäisi olleen pysyvää, on Sardiniaan vuonna 1995 julistettu vesipula⁽²⁹⁾, joka päättyi 31. joulukuuta 2004⁽³⁰⁾.
- (67) Se, että sokerijuurikkaiden tuottajille on neljä kertaa aiemminkin myönnetty tukea ajanjaksolla 1990–2002 vallinneesta kuivuudesta aiheutuneiden tappioiden korvaamiseksi, on niin ikään osoitus siitä, ettei kuivuus ole ollut poikkeuksellista.
- (68) Kun vielä tarkastellaan vuosien 2001 ja 2002 jälkeisiä tuotantolukuja (ks. johdanto-osan 43 kappaleen taulukko), havaitaan Villasorin jalostamon tuotannon laskeneen merkittävästi silloinkin, kun alueella ei esiintynyt kuivuutta.
- (69) Italian viranomaisten ehdottamaa tukea ei siten voida hyväksyä tämän oikeusperustan nojalla.
- EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätyt poikkeukset**
- (70) Vielä on tutkittava, voitaisiinko ehdotettua toimenpidettä pitää yhteismarkkinoille soveltuvana perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan perusteella. Tarkasteltavana olevan asian kannalta merkityksellinen on sen c alakohhta, jonka mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyin taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (71) Tulkitessaan edellä mainittua poikkeusta maatalousalalla komissio tutkii ensin, sovelletaanko tukeen EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävään valtiontukeen 23 päivänä joulukuuta 2003 annettua komission asetusta (EY) N:o 1/2004⁽³¹⁾. Jollei sitä sovelleta, komissio perustaa arviointinsa maatalouden suuntaviivoihin.
- (72) Tässä tapauksessa asetusta (EY) N:o 1/2004 ei voida soveltaa, koska siinä ei säädetä lainkaan tuista, joiden tarkoituksena on korvata epäsuotuisista sääoloista aiheutuneet menetykset jalostusyritykselle. Näin ollen komission on arvioitava toimenpide maatalouden suuntaviivojen perusteella.
- (73) Tukia luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi säännellään maatalouden suuntaviivojen 11.2 kohdassa. Tätä kohtaa ei kuitenkaan ole enää tarpeen käsitellä, sillä se kuuluu 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan, jota tarkasteltiin jo edellä.
- (74) Tukia, jotka on tarkoitettu epäsuotuisista sääoloista, kuten hallasta, rakeista, jäädä, sateesta tai kuivuudesta – joita ei siis sinänsä voida pitää 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuina luonnonmullistuksina – aiheutuneiden menetysten korvaamiseksi viljelijöille, säännellään maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohdassa.
- (75) Koska tällaiset tapahtumat voivat kuitenkin vahingoittaa maataloustuotantoa tai maatalouden tuotantovälineitä, komissio on hyväksynyt, että ne voidaan rinnastaa luonnonmullistuksiin, jos vahinkojen taso ylittää epäsuotuisilla alueilla 20 prosenttia ja muilla alueilla 30 prosenttia tavanomaisesta tuotannosta, ja sallinut tukien myöntämisen tällaisten vahinkojen korvaamiseksi viljelijöille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.
- (76) Yleensä kuivuus voidaan rinnastaa luonnonmullistuksiin, jos viljelijöille tai tuottajaorganisaatioille aiheutuneiden vahinkojen taso ylittää tietyn vähimmäismäärän; juuri näin oli päätöksessä N 331/02⁽³²⁾. Kuten menettelyn aloittamista koskevassa kirjeessä todetaan, komissio on johdonmukaisesti katsonut, ettei maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohtaa sovelleta maatalouden raaka-aineita jalostaviin yrityksiin, koska komission mielestä ne voivat tehdä hankintojaan joustavasti. Niille voi tietenkin aiheutua tästä ylimääräisiä raaka-ainekustannuksia ja/tai kannattavuuden laskua, mutta se ei vielä riitä perusteeksi

⁽²⁸⁾ Lähde: SAR, *Le precipitazioni sulla Sardegna da Settembre 2001 ad Agosto 2002*.

⁽²⁹⁾ Lain 225/92 nojalla 20.6.1995 annettu pääministerin hätätila-asetus (Dichiarazione dello stato di emergenza).

⁽³⁰⁾ <http://www.regione.sardegna.it/j/v/138?s=1&v=9&va=3&c=1219>

⁽³¹⁾ EUVL L 1, 3.1.2004, s. 1.

⁽³²⁾ Komission kirje C(2002) 3211, 2.9.2002, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n331-02.pdf

maataloustuotantoon sovellettävien sääntöjen suoralle soveltamiselle. Tämä lähestymistapa, johon maatalouden suuntaviivojen 11.3.8 kohdassa viitataan, on vahvistettu myös Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen äskettäin antamassa tuomiossa ⁽³³⁾.

- (77) Maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohdan perusteella tuki epäsuotuisista sääoloista aiheutuneiden menetysten korvaamiseksi maatalouden raaka-aineita jalostaville yrityksille ei näin ollen näytä soveltuvan yhteismarkkinoille.
- (78) Italian viranomaiset perustelivat osan väitteistään sillä, ettei kyseinen sokeritehdas voinut tehdä hankintojaan joustavasti ja että tuki olisi laajennettava koskemaan sokeritehdasta, koska sokerijuurikastuotanto ja tehtaan toiminta ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa. Tässä yhteydessä Italian viranomaiset viittasivat useisiin komission aiemmin tekemiin päätöksiin. Niiden ensiksi luettelemat päätökset eivät kuitenkaan ole verrattavissa tähän tapaukseen, sillä ne liittyvät tapahtumiin, jotka voidaan jo sinänsä määritellä luonnonmullistuksiksi (tuki N 729/02 ⁽³⁴⁾ Ranskan kaakkoisosissa tapahtuneista tulvista aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi) tai poikkeukselliseksi tapahtumiksi (tuki N 83/2000 ⁽³⁵⁾ Belgian dioksiinipäästöistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi, tuki N 185/2000 ⁽³⁶⁾ Adrianmeren leväkukintojen Italialle aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi ja tuki N 657/02 ⁽³⁷⁾ kaarnakuoriaisten ja sienten poikkeuksellisesta lisääntymisestä Belgian metsäalalle aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi). Kuten edellä todettiin, kuivuutta ei voida sinänsä pitää luonnonmullistuksena tai poikkeuksellisena tapahtumana, joten näitä päätöksiä ei voida pitää tarkasteltavana olevaa tapausta vastaavina ennakkotapauksina.
- (79) Lisäksi Italian viranomaiset mainitsevat päätökset N 745/2000–C 4/01 ⁽³⁸⁾ ja N 331/02 ⁽³⁹⁾. Komissio katsoi kummassakin tapauksessa, että kuivuus oli rinnastet-

tavissa luonnonmullistuksiin, koska vahinkojen taso ylitti tietyn vähimmäismäärän. Näissä tapauksissa tukea myönnettiin alkutuottajille ja maanraivausyhteenliittymille (consorzi di bonifica). Maanraivausyhteenliittymien osalta komissio katsoi, ettei maatalouden suuntaviivoja sovelleta, koska vesi ei ole perustamissopimuksen liitteen I soveltamisalaan kuuluva tuote.

- (80) Maanraivausyhteenliittymiä ei kuitenkaan voida rinnastaa nyt tarkasteltavana olevan kaltaisiin tavanomaisiin yrityksiin. Ne ovat riippumattomia julkisia yrityksiä, jotka vastaavat ojitusaluiden hoitamisesta. Työnsä vastineeksi ne perivät viljelijöiltä maksuja toimittamastaan kasteluviedestä. Näiden yhteenliittymien ja maataloustuotteiden jalostusta tai kaupan pitämistä harjoittavien yritysten välisen eron vahvistaa myös se, että edellä mainitussa asiassa N 745/2000–C 4/01 komissio päätti aloittaa menettelyn ainoastaan maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille ja osuuskunnille myönnetyn tukiosuuden osalta, koska se katsoi, ettei näille jalostusyrityksille myönnettyä tukea voitu hyväksyä maatalouden suuntaviivojen perusteella. Koska tuki-ilmoitus sittemmin peruttiin, asiassa ei tehty lopullista päätöstä.
- (81) Siltä osin kuin on kyse sokeritehtaan vaikeuksista tehdä hankintoja muualta, Italian viranomaiset esittivät joitakin perusteluja sen osoittamiseksi, että jalostamojen on jo lähtökohtaisesti vaikeaa hankkia sokerijuurikkaita oman tuotantoalueensa ulkopuolelta. Niiden mukaan tämä johtuu sokerijuurikkaiden tuottajia ja jalostamoja sitovasta toimitussopimusjärjestelmästä, tarkasteltavana olevan jalostamon sijainnista saarella sekä sokerijuurikkaiden lyhyestä säilyvyysajasta. Se, ettei hankintoja voida tehdä muualta, perustuu ennen kaikkea asetukseen (EY) N:o 1260/2001, jolla käyttöön otetussa järjestelmässä tuottajat ja jalostamot veloitetaan tekemään keskenään sokerijuurikkaiden toimitussopimuksia. Italian viranomaiset totesivat itsekkin, ettei yrityksen ole tavanomaisissa olosuhteissa mahdollista hankkia sokerijuurikkaita muilta tuotantoalueilta, jotka suorittavat toimituksia muille yrityksille, sillä siinä tapauksessa näiden muiden yritysten lopputuotanto laskee eivätkä ne voi täyttää kiintiöitään. Viranomaisten mukaan on yleensäkin harvinaista, että jalostamoille tarjoutuu mahdollisuus tehdä hankintoja muilta kuin tavanomaisilta tuotantoalueiltaan.
- (82) Hankintojen joustamattomuutta koskeva perustelu, johon Italia vetoaa, koskee asetuksen (EY) N:o 1260/2001 perusteella kaikkia sokeritehtaita riippumatta siitä, missä ne sijaitsevat. Se pätee siis kaikkiin jalostusyrityksiin, joiden suhteita tuottajiin säännellään niiden markkinoilla sovellettavalla yhteisellä markkinajärjestelyllä. Tällaisen perustelun hyväksyminen olisi vastoin maatalouden suuntaviivojen suppeaa tulkintaa, ja tulkinnan on nimenomaan oltava suppea silloin, kun kyseessä on poikkeus yhteismarkkinoille soveltumattomuutta koskevaan yleissääntöön.

⁽³³⁾ Asia T-200/04, tuomio 14.12.2005, 46 kohta: ”Näiden määräysten sanamuodosta ja yleisestä systematiikasta käy ilmi, että yhteisön suuntaviivojen 11 kohdassa tehdään periaatteellinen ero yhtäältä viljelijöiden ja maataloustuotannon ja toisaalta jalostusyritysten ja jalostustoiminnan välillä. Kyseisen kohdan nojalla voidaan hyväksyä ainoastaan tuet sellaisten menetysten korvaamiseksi, joita viljelijöille on aiheutunut maataloustuotantoa harjoitettaessa.”

⁽³⁴⁾ Komission kirje C(2003) 910 lopullinen, 2.4.2003, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n729-02.pdf

⁽³⁵⁾ Komission kirje SG(2000) D/103852, 25.5.2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2000/n083-00.pdf

⁽³⁶⁾ Komission kirje SG(2000) D/108955, 5.12.2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/peche-2000/n185-00.pdf

⁽³⁷⁾ Komission kirje, 6.12.2002, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n657-02_fr.pdf

⁽³⁸⁾ Komission päätös, tehty 2 päivänä helmikuuta 2001 (EYVL C 263, 19.9.2001, s. 16).

⁽³⁹⁾ Komission kirje C(2002)3211, 2.9.2002, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n331-02.pdf

(83) Näin ollen Italian viranomaisten ehdottamaa tukea ei voida hyväksyä tämänkään oikeusperustan nojalla.

(84) Italian viranomaiset ilmoittivat tuen oikeusperustaksi myös maatalouden suuntaviivojen 3.4 kohdan. Sen mukaan komissio arvioi tapauskohtaisesti kaikki tukitoimenpiteet, jotka eivät kuulu näiden suuntaviivojen soveltamisalaan, ottaen huomioon perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklassa määrätyt periaatteet sekä yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämistä koskevan politiikan. Kuten edellisissä kappaleissa selitettiin, kyseisiin tukitoimenpiteisiin (tuki epäsuotuisista sääoloista aiheutuneiden menetysten korvaamiseksi jalostusyrityksille) sovelletaan nimenomaan maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohtaa, jonka perusteella ne siis eivät voi saada tukea, joten 3.4 kohtaa ei tässä tapauksessa sovelleta.

(85) Arvioidakseen asian mahdollisimman perusteellisesti komissio tutki, voitaisiinko tässä tapauksessa soveltaa vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen tai rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja. Ensimmäinen edellytys pelastus- ja rakenneuudistustuen saamiselle on, että yritystä on voitava pitää kyseisissä suuntaviivoissa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä⁽⁴⁰⁾. Komission saatavilla olevista tiedoista ei voida päätellä, että yritys olisi tuen ilmoitusajankohtana ollut vaikeuksissa kyseisissä suuntaviivoissa tarkoitettulla tavalla. Ainoa tiedossa oleva tällaisiin vaikeuksiin viittaava seikka on, että yrityksen pääomarakennetta jouduttiin vahvistamaan varainhoitovuoden 2003 merkittävien velkojen vuoksi. Yksityiset osakkaat korottivat yrityksen pääomaa joulukuussa 2003, joten sille olisi ollut tarpeetonta myöntää mitään rakenneuudistustukea. Lisäksi yritys oli jo saanut rakenneuudistustukea, jonka komissio hyväksyi vuonna 1999⁽⁴¹⁾. Koska edellisen rakenneuudistuksen päättymisestä oli kulunut vajaan kymmenen vuotta, yritykselle ei pelastus- tai rakenneuudistustukea koskevien yhteisön suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa mainitun tuen ainutkertaisuuden periaatteen mukaisesti olisi enää voitua myöntää uutta rakenneuudistustukea. Komissio haluaa joka tapauksessa korostaa, että täyttääkseen komissiota kohtaan olevan yhteistyövelvollisuutensa asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava kaikki tiedot, joiden perusteella komissio voi varmistaa, että haetun poikkeuksen edellytykset täyttyvät⁽⁴²⁾. Tässä tapauksessa Italian viranomaiset eivät ole koskaan vaatineet pelastus- tai rakenneuudistustukea koskevien yhteisön suuntaviivojen soveltamista eivätkä toimittaneet komissiolle mitään sellaisia asiakirjoja, joiden perusteella se

voisi tarkastella tietoja kyseisten suuntaviivojen kannalta, vaikka komissio viittaa tähän menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 44 kappaleessa.

Komission menettelyä aloittaessaan esittämät muut epäilyt

(86) Komission käytössä menettelyn alkamishetkellä olleiden tietojen perusteella näyttää siltä, että Sadam ISZ ja yritykset, joihin se suoraan tai epäsuorasti kuuluu (esimerkiksi SAM ja FINBIETICOLA Spa), olisivat pystyneet kattamaan kyseisen yrityksen kannattavuuden laskun.

(87) Koska Sadam ISZ yhtiö siirtyi menettelyn aikana kokonaan Eridania Sadamin määräysvaltaan, komissio katsoo konsernin pääyhtiön kyenneen suorittamaan sitoumuksensa määräysvallassaan olevaa yritystä kohtaan niin, että tämä saattoi jatkaa toimintaansa, kun lisäksi otetaan huomioon vuosina 1999 ja 2000 käynnistetyn rakenneuudistussuunnitelman puitteissa tehdyt huomattavat investoinnit ja yrityksen pääomarakenteen vahvistaminen vuosina 2003 ja 2004. Kuten johdanto-osan 75 kappaleessa todetaan, Sadam ISZ ei näytä olevan vaikeuksissa, joten yritysten pelastamiseen tai rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja ei voida soveltaa.

(88) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä mainittiin vielä toissijaisesti, että vaikka maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohdassa määrättyjen korvauseriaatteiden soveltaminen Sadam ISZ yhtiöön olisikin voitu katsoa hyväksyttäväksi (mistä ei ole kyse menettelyn tässä vaiheessa), viitekausi, jota Italian viranomaiset käyttivät tuen laskemiseksi, olisi ollut virheellinen. Koska katsottiin, ettei maatalouden suuntaviivojen 11.3 kohtaa voida edellä esitetystä syistä soveltaa, tätä viimeksi mainittua menettelyn aloittamista koskevan päätöksen yhteydessä esitettyä epäilyä ei ole tarpeen tutkia.

VII PÄÄTELMÄ

(89) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että valtiontuki, jonka Italia aikoo myöntää Sadam ISZ yhtiön omistamalle Villasorin sokerinjalostamolle ja jonka määrä on 3 500 000 euroa, ei sovellu yhteismarkkinoille,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Italia aikoo myöntää Sadam ISZ yhtiön omistamalle Villasorin sokerinjalostamolle ja jonka määrä on 3 500 000 euroa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

⁽⁴⁰⁾ EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

⁽⁴¹⁾ Komission kirje SG(2000) D/103781, 19.5.2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-1999/n157-99.pdf

⁽⁴²⁾ Asia T-171/02, Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok. 2005, s. II-2123, 129 kohta.

Tämän vuoksi tätä tukea ei saa myöntää.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä heinäkuuta 2008.

Komission puolesta
Mariann FISCHER BOEL
Komission jäsen
